

ביטויים לפגיעה עצמית בצירי דמות אנוש של מתבגרות נפגעות התעללות מינית

מאת: אנגי גייקובס-קיים, בוגרת תואר MA, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, אוניברסיטת חיפה.
בהנחיית: פרופ' רחל לב-ויזל.

פגיעה עצמית מהווה תופעה רחבת מימדים ומרובת השלכות אשר מוסתרת היטב ע"י העוסקים בה. בהיעדר טכניקות אבחון קיימות, סבלם של הפוגעים את עצמם נמשכת לעיתים קרובות במשך שנים רבות ולעיתים עם תוצאות קטלניות. עולה צורך בכלי אבחוני חיצוני, שאינו מבוסס על בדיקה רפואית בכדי לאתר את התופעה מוקדם ככל האפשר על-מנת להציע סיוע לזקוקים לכך. מחקר קיים בתחום הפגיעה העצמית הנו מוגבל, בין השאר בשל ריבוי מונחים והגדרות מצד מומחים, לצד הנטייה להסתרה של התופעה ע"י מי שפוצע את עצמו בשל הטאבו החברתי סביב פגיעה רצונית של הגוף. מטרת מחקר זה לאבחן את מידת הביטוי של סממנים של פגיעה עצמית בקרב צירי דמות אנוש של מתבגרות שלהן עבר של התעללות מינית, ע"י שימוש במבחן דמות אנוש שפותח ע"י מחובר (גרסת "צירי את עצמך"). במחקר נבחר כלי חיצוני ולא פולשני שיוכל לשמש את העוסקים בתחום בתהליך אבחון עתידי של מתבגרות שנמצאות בסיכון לפגיעה עצמית. דגימת נוחות של 92 מתבגרות גויסו למטרת המחקר (72 משתתפות מקרב נערות בסיכון במוסדות ייעודיים וקבוצת בקורת של 20 משתתפות מתוך הקהילה). משתתפות המחקר מילאו את ההנחיות של מבחן ציור דמות אנוש לצד שתי שאלונים של דיווח עצמי (שאלון של פרטים דמוגרפיים וסוציאליים ושאלון של אירועי חיים טראומטיים). בממצאים נמצאה קורלציה חיובית בין הנתונים הפסיכומטריים לבין שני סממנים בציור דמות אנוש (קו הגוף וסימני מין). מחקר זה אף מחזק מחקרים קודמים שעסקו באיתור של סממנים של פגיעה מינית (קו פנים, עיניים, ידיים/זרועות ואיברי מין).

מילות מפתח: פגיעה עצמית, פגיעה עצמית, התעללות מינית, פגיעה מינית, מתבגרים, בני נוער, מבחן ציור דמות אנוש.

אנגי גייקובס-קיים, דוא"ל: angi_jk@yahoo.com